

BRANCHEVEJLEDNING for arbejde med dæk og fælge

Arbejdsmiljøvejledning

Nyetablering eller ombygning og drift af et dækværksted

Inden man endeligt bestemmer sig for en bestemt adresse, eller man har et eksisterende værksted og gerne vil udvide sine ydelser til kunderne, er der nogle praktiske funderinger man bør gøre sig. Disse bør gøres inden man siger ja og underskriver kontrakt på et værksted eller går i gang med ombygning af virksomheden og starter op med nye arbejdsområder.

Det er yderst vigtigt, at man gør sig nedenstående klart fra starten, da en tilladelse til at drive dækværksted ikke automatisk giver lov til nogen af de andre nedenstående punkter.

Hvad vil jeg anvende værkstedet til nu og eventuelt i fremtiden?

- Skal det kun anvendes som dækværksted?
- Vil jeg også kunne anvende værkstedet til lettere reparationer, eksempelvis olieskift, serviceeftersyn, bremsereparationer m.m.?
- Vil jeg også kunne anvende værkstedet til pladereparationer?
- Vil jeg også kunne tilbyde motorvask?
- Vil jeg også kunne tilbyde bilvask?
- Vil jeg også kunne tilbyde undervognsbehandling?
- Vil jeg også kunne tilbyde lakeringsarbejde?
- Vil jeg også kunne tilbyde klargøring/bilplejecenter?

Hvad er proceduren?

Når ovenstående er nøje overvejet, og man er kommet frem til hvilke kundeydelser man nu og eventuelt i fremtiden vil ønske at kunne tilbyde, er fremgangsmåden følgende:

Som udgangspunkt skal virksomheden anmeldes til miljømyndighederne ifølge Autobekendtgørelsen.

Kontakt kommunen og få tilsendt et anmeldelsesskema (hvis den pågældende kommune har et sådant) eller på virk.dk.

Eller søg på den pågældende kommunes hjemmeside og hent formularen.

Er det udelukkende et dækværksted der skal etableres, og der absolut ikke foretages andre former for arbejde end dækskifte, balancering og lapning af dæk, er der normalt ingen problemer med at opnå en godkendelse.

Foretag altid denne anmeldelse inden underskrift på leje eller køb af værksted, og kontakt kommunen indenfor et par uger for at få et bindende accept på at måtte etablere sig.

Det samme gør sig gældende ved udvidelse.

Ved etablering af dækværksted med en eller flere af de andre kundeydelser, vil det typisk give nogle ekstra store etableringsomkostninger, da der er mange flere krav til de enkelte områder, både miljø- og arbejdsmiljømæssigt.

Krav til dækværksteds lokaler

Når godkendelsen foreligger skal vi til at indrette værkstedet, så der kan arbejdes i lokalet sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt, både med hensyn til arbejdsmiljøet (reguleret af Arbejdstilsynet) og det eksterne miljø (reguleret af de kommunale miljømyndigheder).

Inden vi tager fat på at indrette vores dækvirksomhed, skal vi lige slå fast, at der er en arbejdsmiljølovgivning der gælder for virksomheder med ansatte, og en arbejdsmiljølovgivning der gælder for enkeltmandsvirksomheder.

- Med ansatte gælder hele arbejdsmiljølovgivningen.
- Ved enkeltmandsvirksomheder gælder som minimum arbejdsmiljølovgivningens §§ 45-47 om tekniske hjælpemidler og hele kapitel 8 om stoffer og materialer.

Følgende områder er reguleret af lovgivning

	Med ansatte	Uden ansatte
Velfærdsforanstaltninger	X	
Omkklædningsrum	X	
Toilet med forrum	X	
Bad	X	
Håndvask	X	
Frokoststue	X	
Værkstedsbelysning	X	
Værkstedsakustik	X	
Gulvbelægning	X	
Vægoverflade	X	
Loftoverflade herunder akustikforhold	X	
Porte	X	X
Kompressor	X	X
Procesventilation	X	X
Rumventilation	X	X
Kemi sikkerhedsdatablade	X	X
Kemi arbejdspladsbrugsanvisning	X	
Arbejdspladsvurdering	X	

Velfærdsfaciliteter, omklædningsrum, bad og frokoststue

- Velfærdsfaciliteter skal findes på selve arbejdspladsen.
- Faciliteterne skal findes i passende antal.
- Der skal tages hensyn til evt. handicappede arbejdstagere.

Omklædningsrum

Omklædningsrum skal forefindes, hvis der arbejdes med tilsmudsende arbejde, eksempelvis værksteder i autobranschen.

- Omklædningsrum skal være velventileret.
- Omklædning skal kunne ske ugenert (hvert køn for sig) eller have mulighed for at benytte samme aflåselige omklædningsrum hver for sig.
- Gulvarealet i omklædningsrummet skal mindst have et friareal på 1m² pr. person.
- Rumhøjden skal mindst være 2,2 meter.
- Rummet skal være udstyret med et passende antal siddepladser.
- Omklædningsrummet skal være forsynet med to aflåselige skabe til hver medarbejder, ét til arbejdstøj og ét til privat tøj.
- Omklædningsskabene skal være velventileret og være lette at rengøre.
- Afstanden mellem modstående garderober og skabsrække og modstående væg eller vaskeindretninger skal være minimum 1,2 meter. Ved lange skabsrækker skal afstanden øges væsentligt.
- Garderober skal have en størrelse på minimum 30x50x170 cm.

Toiletrum

Der skal være tilstrækkeligt antal toiletter.

Der skal mindst være ét toilet for hver 15 personer.

Adgang fra arbejdsrum til toilet skal ske gennem forrum.

Adgang fra spiserum til toilet skal ske gennem forrum.

Der skal være håndvask i toiletrum eller forrum.

Gulvarealet i et toiletrum skal være mindst 1 m².

Bad

Der skal findes baderum hvis

- arbejdet er tilsmudsende.
- arbejdet kan medføre fare for forurening med materialer der kan være smittefarlige.
- arbejdet kan medføre fare for at komme i berøring med stoffer og materialer som det af hensyn til sikkerhed eller sundhed er vigtig at få fjernet fra huden.

BRANCHEVEJLEDNING

for arbejde med dæk og fælge

- arbejdet kan medføre fare for at komme i berøring med stoffer og materialer, som af hensyn til sikkerhed og sundhed ikke må spredes.

Der skal være mindst ét brusebad pr. 10 personer.

- Bruserummet/-kabinen skal være velventileret.
- Brusebade skal være afskærmede fra omklædningsrum, forrum og andre omgivelser.

Håndvask

Der skal findes et passende antal håndvaske placeret hensigtsmæssigt i forhold til arbejdsrum, spiseafdeling, toiletter, garderober og omklædningsrum.

- En håndvask pr. 5 personer ved industri og håndværk (håndvask i toiletrum tæller ikke med).
- Der skal altid forefindes en håndvask i værkstedslokalet med koldt og varmt vand, sæbe og håndrensemidler m.m.
- Vandarmaturet må ikke være håndbetjent, enten albuebetjent eller forsynet med sensor.

Frokoststue

Arbejdspladsen/arbejdslokalet (arbejdsbordet mv. hvor den enkelte ansatte udfører arbejdet) må ikke anvendes som spiseplads.

- Frokoststue/-lokalet skal være indrettet i særskilt lokale.
- Frokoststue/-lokalet skal være forsynet med vask med koldt og varmt vand (til afvask af bestik og tallerkner m.m., køkkenvask må ikke anvendes som håndvask) kogeindretning, mulighed for at lave kaffe, samt køleskab.
- Det skal være muligt at vaske hænder inden indgang til frokoststue (evt. håndvask i værksted).
- Frokoststuen skal have en god akustik, så det føles behageligt at føre en samtale i rummet. Rum med hårde vægge og gulve samt gips- eller betonlofter skal være forsynet med akustikregulerende materiale i loftet.
- Frokoststuen/-lokalet skal have et gulvareal på minimum 1 m² pr. person i virksomheden, dog minimum 7 m².
- Rumhøjden i frokoststuen skal være minimum 2,2 meter.
- Frokoststuen/-lokalet skal have passende dagslystilgang så personerne i rummet kan se ud til omgivelserne. Vinduerne skal kunne åbnes. Kan vinduet ikke åbnes skal der mekanisk ventilation etableres.
- Ved mere end 10 ansatte skal der etableres mekanisk ventilation i frokoststue/-lokale.

- Frokoststuen/-lokalet skal være forsynet med et passende antal borde og siddepladser med ryglæn. Bordplads på 60 cm anses være passende.

Belysning

Ved etablering af et belysningsanlæg i en værkstedshal er drifts- og etableringsomkostningerne yderst vigtige. Følgende er en forudsætning for et økonomisk belysningsanlæg:

Forkert farvevalg på gulve, lofter og vægge kan give helt op til 30 % dyrere drifts- og etableringsomkostninger.

Optimalt farvevalg er lyse farver med høj reflektant.

Reflektant er udtryk for farvens refleks af lyset:

- Jo højere reflektant jo bedre reflekteres lyset, og jo mindre lys behøves.
- Jo mindre reflektant jo mindre reflekteres lyset, man kan sige lyset dør eller bliver opslugt, og der skal anvendes mere lys for at opnå den nødvendige lysstyrke.

Anvender man en mørk farve, skal der anvendes mere lys, end hvis man anvender lyse farver.

Nedenstående vises reflektanten af lyset på 3 udvalgte farver.

Dette er den optimale farve til et gulv. Her er reflektanten 60 % ved en hel lysegrå farve. Dette bevirker, at lyset der rammer gulvet oplyser hele undervognen, hvis biler er løftet op. Lyset dør ikke. Man slipper for at anvende ekstra lys ved arbejde undervogn, i hjulkasser m.m.

Dette er en meget anvendt farve på værkstedsgulv. Denne farve har en reflektant på kun 8 % hvilket indebærer, at for at opnå den nødvendige lysstyrke på 500 lux omkring hele arbejdspladsen, skal der anvendes væsentlig flere armatur. Det giver en større løbende driftsudgift.

Denne farve er et råt betongulv efter anvendelse over et par år. Her er reflektanten være helt nede på 4 %. Dette resulterer i et endnu ringere og dyrere anlæg både i etablering og drift.

Den samme problemstilling er der, når vi taler om vægge og lofter. Mørke farver dræber belysningen, den bliver simpelt hen opslugt.

Det er derfor vigtigt, at lofter og vægge er helt hvide for at opnå den optimale effekt og økonomi.

Ønsker man evt. nogle flere farver på væggene, bør man begrænse sig til bare at lave en stribe på væggen så smal som muligt.

Belysningen på arbejdsstedet skal være af en sådan beskaffenhed, at arbejdet og færdslen kan foregå forsvarligt.

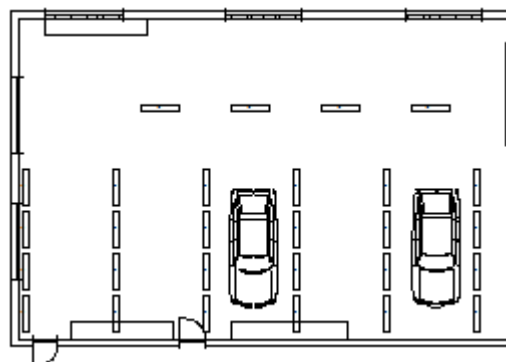
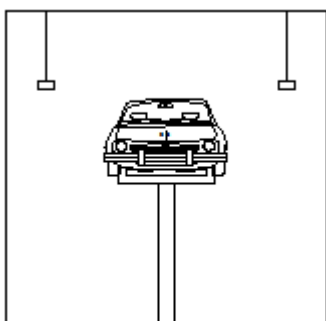
For værkstedet deler man belysningen op i to dele; arbejdspladsbelysning som defineres som hele arealet omkring en bil hvilket er minimum 6x4 meter, og almenbelysning som defineres som gang- og kørearealer.

Det må som udgangspunkt anbefales, at lysanlægget på værkstedet udføres med LED-armatur, og kan eksempelvis udføres som vist på nedenstående skitse.

Anvendes der lysarmatur som vist på tegningen, bør armaturerne placeres i en højde af 3,5 meter, og armaturerne skal være af den bredstrålende type.

Belysningsstyrke på et værksted

Arbejdspladsbelysning	500 lux
Gang- og køreareal	200 lux

Husk at anvende LED-armaturer

Der bør anvendes bredstrålende belysningsarmatur. Disse placeres optimalt i en højde over gulv på max. 3,5 meter.

Såfremt man anvender armaturer som vist, skal det altid være armatur med reflektor af en eller anden type. Ved armaturer uden reflektor, hvor røret sidder åbent på armaturet, mister man ca. 50 % af lysstyrken nede på gulvet.

Det må på det kraftigste anbefales inden man køber et belysningsanlæg, at få foretaget en belysningsberegning, hvilket man kan få gjort hos sin leverandør. Når denne beregning er lavet, anbefales det at en specialkonsulent fra en brancheforening gennemgår beregningen.

Ved ombygning af gamle anlæg til nye og mere energibesparende anlæg er det muligt at få tilskud fra Energistyrelsen. Kontakt en specialkonsulent i en brancheforening.

Akustik – Lofter/gulve/vægge

Arbejde med møtrikspænder m.m. er stærkt støjende og kræver, at der i lokalet er gode akustiske forhold.

Arbejdslokalers overflader er typisk udført som følger:

- Gulve af beton/klinker.
- Vægge af beton/mursten/pudset mursten/gasbeton/gipsplader/træfinerplader.
- Lofter af beton/gipsplader/perforerede trapezplader/træfinerplader.

Ovennævnte overflader er alle hårde overflader og alle former for kombination af ovennævnte vil resultere i, at arbejdslokalet ikke kan efterleve reglerne for akustik i arbejdslokaler.

Dårlig akustik besværliggør tale mellem personer og besværliggør opfattelse af hvad der bliver sagt.

Typisk vil der være en form for ekko (efterklang) i lokalet.

For at efterleve kravene til god akustik i et arbejdslokale kræver det, at der i lokalet opsættes akustikregulerende materiale på væg eller loft eller begge steder. Hvor meget der skal til, afhænger af det pågældende lokale, og det anbefales at få foretaget en beregning af mængde og type af akustikregulerende materiale der bør anvendes.

Materialer der anvendes som akustikregulerende materiale skal være helforseglet, hvilket vil sige, at overfladen på materialet må ikke kunne smuldre. Eksempler på materialer der ikke kan anvendes er støbebat og lignende.

Materialer der typisk anvendes er som følger:

Rockfon industribatts opal

Findes som 120x60 og 60x60 cm.

Den sættes typisk op i et skinnesystem, hvilket er optimalt. Man kan også lime det direkte op på loftet, hvilket dog indebærer, at materialet mister en del af sin evne til at absorbere lyden, da det optimale er mellemrum mellem loft

og materialet.

Produktet er helforseglet og fås i flere farver, men det må kraftig anbefales, at man vælger den hvide for ikke at miste belysningseffektivitet.

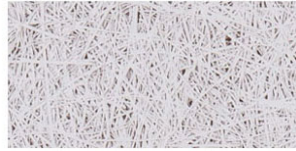
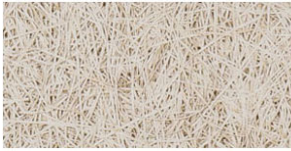

Ecofon

Findes i 120x120 cm.

Den sættes typisk op i et skinnesystem, hvilket er optimalt. Man kan også lime det direkte op på loftet, hvilket dog indebærer at materialet mister en del af sin evne til at absorbere lyden, da det optimale er mellemrum mellem loft og materialet.

Produktet kan fås i flere farver, men det må kraftigt anbefales, at man vælger den hvide for ikke at miste belysningseffektivitet.

Troldtekt

Troldtekt (træbeton) sættes typisk op på et forskallings- eller skinnesystem. Troldtekt skal, for at være effektiv, altid have bagvedliggende mineraluld.

Produktet kan fås i flere farver, men det må kraftigt anbefales, at man vælger den hvide for ikke at miste belysningseffektivitet.

Porte

Porte er omhandlet af lovgivningen om årligt eftersyn af en sagkyndig person/firma, og der skal findes dokumentation for at eftersynet er foretaget, og hvad der er udført ved det pågældende service.

Gamle porte skal være forsynet med faldsikring, og må ikke være forsynet med almindeligt rudeglas. Porten skal være forsynet med plasttermoruder.

Ved overtagelse af et eksisterende værksted er det vigtigt, at der er dokumentation for alt ovennævnte, ellers kan der skjule sig en ikke ubetydelig ekstraudgift.

Porte findes i flere prisklasser, alt efter hvor god en port man ønsker, og om den skal være elektrisk styret eller manuelt betjent, og hvor effektiv porten er isoleret. Det må anbefales at ved etablering af ny port, at man får et par leverandører til at give tilbud og gennemgår tilbuddene evt. sammen med en brancheforenings specialkonsulent. Der bør lægges vægt på isoleringsstandarder og håndtering af åben/lukke-funktion.

Kompressor og lagertryktank

Kompressoren skal have en passende størrelse i forhold til det arbejde og antal medarbejdere man tænker at have i virksomheden.

Om man tænker at købe stempel- eller skruekompressor med eller uden tryktank beror på størrelse af den virksomhed man tænker at etablere, og om der skal være lagertank eller ikke.

Tryktanken (lagerbeholderen) på tryklufsanlægget er omhandlet af lovgivningen om periodisk eftersyn hvert 2. år og besigtigelse indvendigt hvert 4. år, såfremt tanken har en størrelse på mere end 125 liter og driftstrykket er på 8 bar (produkttal 1000 og derover, produktal = beholders indstillingstryk x beholders volumen).

Der skal altid forefindes en driftsjournal som skal ajourføres første gang ved opstillingen og dokumentere, at der er foretaget opstillingseftersyn. Derefter skal journalen ajourføres ved hvert eftersyn og besigtigelse.

Ved opstilling af nyt anlæg eller flytning af anlæg skal der foretages opstillings-eftersyn, og hvis det er et nyt anlæg, skal virksomheden der foretager eftersynet udstede en driftsjournal, som skal ajourføres løbende ved hvert eftersyn.

Ventilation

Såfremt virksomheden kun foretager hjulskift/dækskift/balancering/hjolvask/hjul-opbevaring, og værkstedslokalet ikke har nogen væsentlig kørevej, er der normalt ingen krav eller grund til rumventilation eller udsugning til udstødningsgasser.

Der er derimod krav om effektiv procesventilation på pladsen hvor der lappes hjul, da de kemiske produkter der anvendes ved lapning er dybt sundhedsskadelige. Det anbefales, at udsugning fra den pågældende arbejdsplads sker ved hjælp af en fleksibel sugarm.

Den pågældende arm kan fås i flere forskellige længder. Armen er meget fleksibel og kan styres direkte hen over forureningsstedet.

Armen skal forsynes med en kontrolanordning/alarm der indikere nedsat ventilation.

Udsugningen skal have en kapacitet på minimum 500 m³/t, såfremt der er tale om almindelig standardreparation af dæk, og 1000 m³/t hvis dækket er fyldt med flydende nødtætningsprodukter.

Afkastet fra ventilationen skal føres mindst 1 meter over tag.